

Groenstructuurplan 2017

MODULE
Groen in de wijken
Definitief

Gemeente Doetinchem Groenstructuurplan 2017

MODULE Groen in de wijken

Colofon:

Dit rapport is in opdracht van gemeente Doetinchem, Beleid/Projectbureau, samengesteld door:

*Eco Consult – Groen, Milieu & Management BV
Plesmanstraat 59 – 33
3905 KZ Veenendaal
e-mail: info@ecoconsult-gmm.nl
website: www.ecoconsult-gmm.nl*

Auteurs: Rick Lieverse en Marieke Teunissen

Tekenwerk: Sacha Roering, Gerrit ter Beek

Foto's: Gemeente Doetinchem (tenzij anders vermeld bij de foto)

16 april 2018

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Noch de auteurs, noch de opdrachtgever zijn aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van onjuistheden en/of onvolkomenheden ten gevolge van het gebruik van deze uitgave.

Opdrachtgever: gemeente Doetinchem

Contactpersoon: Karin Teunissen - Ordelman

Projectleider adviesbureau: Marieke Teunissen

Datum: 16 april 2018

LEESWIJZER

Het Groenstructuurplan bestaat uit meerdere delen: basismodule, realisatie –en beleidsmodules.

GROENSTRUCTUURPLAN	BASISMODULE
	- Introductie
	- Het belang van groen
	- Groenvisie
	REALISATIEMODULE
	- Koppeling uitvoeringsprogramma
	- Financieringsmogelijkheden
	- Aandachtspunten communicatie
	BELEIDSMODULES
	Groenstructuur
	Groen in de wijken
	....

De **BASISMODULE** bestaat uit drie hoofdstukken. Hoofdstuk 1 verwoordt de aanleiding, het doel, de status en de reikwijdte van het Groenstructuurplan. Hoofdstuk 2 beschrijft het belang van groen in algemene zin, beschrijft de (groene) hoofdpogaven in Doetinchem en brengt de diverse functies van het groen in beeld. Hoofdstuk 3 verwoordt de visie op het openbaar groen in de gemeente Doetinchem. Verder bevat de basismodule algemeen geldende informatie als de literatuurlijst en een begrippenlijst. Deze module geldt voor al het groen in de gemeente.

De **REALISATIEMODULE** bevat een overzicht van acties en projecten die (in)direct voortvloeien uit de beleidsmodules. Deze module geeft daarmee ingrediënten voor het Uitvoeringsprogramma Groen dat het college van B&W tweemaal vaststelt.

De **BELEIDSMODULES** verwoorden het beleid voor onder meer de groenstructuur, bomen, biodiversiteit, uitgifte en adoptie van groen, spelen en beeldkwaliteit.

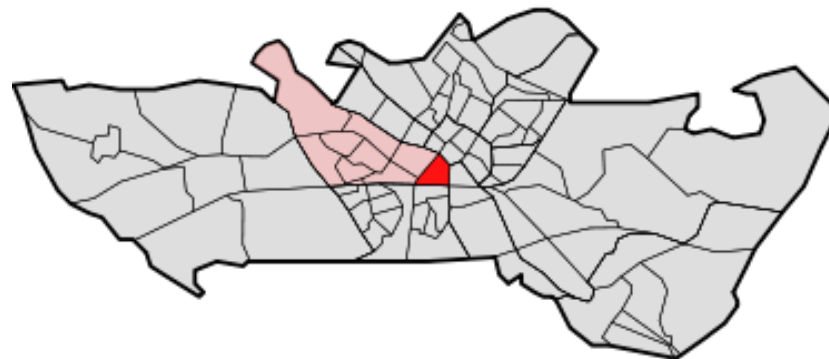
De gemeente Doetinchem heeft ervoor gekozen om in eerste instantie de focus te leggen op de groenstructuur en hiervoor de **BELEIDSMODULES GROENSTRUCTUUR** en **GROEN IN DE WIJKEN** te ontwikkelen. De overige beleidsmodules zullen in de loop van de tijd worden samengesteld.

GROEN IN DE WIJKEN

In de vorm van zogenaamde 'wijkdocumenten' wordt per wijk een nadere uitwerking van de groenstructuurkaarten gegeven. De documenten geven per wijk een meer gedetailleerd beeld van het structuurbepalend groen. Tevens gaan de documenten nader in op het 'woonomgevingsgroen', geven aanknopingspunten voor het beheer en geven een nadere toelichting op de kansen zoals aangeduid op de groenstructuurkaarten. De wijkdocumenten vormen een voorzet vanuit de 'groene professionals' en zijn bedoeld als bron van inspiratie en vertrekpunt om binnen ruimtelijke projecten in samenspraak met inwoners, bedrijven en overige betrokkenen te werken aan een groene(re) gemeente.

1. Gebiedsindeling

Binnen de module 'Groen in de wijken' zijn 22 wijken uitgewerkt. De indeling volgt vooral de stedenbouwkundige eenheden.

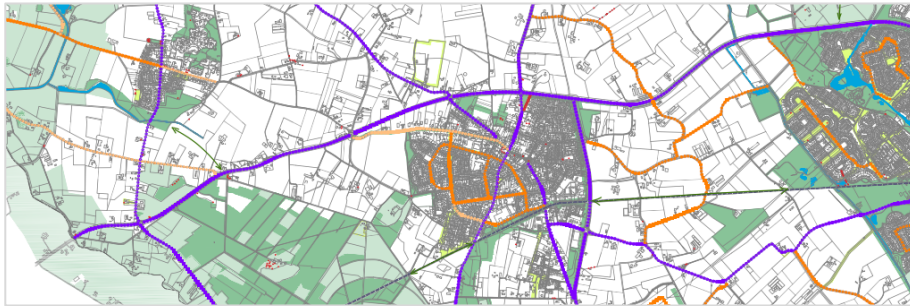

Figuur 1, Overzichtskartaal wijkindeling, in rood de wijk De Huet
(bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Wijken_en_buurten_in_Doetinchem)

Het gaat om de volgende wijken (met daarachter steeds het wijknummer dat vanuit het beheer wordt gehanteerd):

01 Centrum (wijk 1)	08 De Huet-Sportpark zuid (wijk 6)	15 Gaanderen (wijk 11)
02 Schöneveld (wijk 3)	09 De Hoop (wijk 6/7)	16 Langerak (wijk 8/9)
03 't Weerdje (wijk 6)	10 Dichteren (wijk 7)	17 Bedrijventerrein Verheulswede (wijk 5)
04 Overstegen (wijk 2)	11 IJsseltuinen-Heelweg (wijk 8)	18 Bedrijventerrein De Huet (wijk 6)
05 Wonninkhage (wijk 2)	12 Wijnbergen (wijk 7)	19 Bedrijventerrein Keppelseweg (wijk 8)
06 Bezelhorst-Kruisberg (wijk 9)	13 Wehl (wijk 31)	20 Bedrijventerrein Wijnbergen (wijk 7)
07 Oosseld-Vijverberg-zuid (wijk 4)	14 Nieuw-Wehl (wijk 31)	21 A18 Bedrijvenpark (wijk 31)

2. Groenstructuurkaarten

Figuur 2, Uitsnede uit deelkaart West van de groenstructuurkaart 2017.

Noot bij de groenstructuurkaart:

De groen- en bomenstructuren zijn voor de leesbaarheid met enige 'schetsmatige vrijheid' op de kaarten aangegeven en kunnen qua begrenzing enigszins afwijken van de situatie in het veld.

Onderdelen van de groenstructuur

Op de groenstructuurkaart staat alleen het structurele groen vermeld: dit bestaat uit de hoofdgroenstructuur, hoofdbomenstructuur, nevgroenstructuur, nevbomenstructuur en de bijzondere bomen. Daarnaast staan de wensgebieden voor uitbreiding van groen vermeld (zoekgebieden).

Het zogenaamde 'woonomgevingsgroen' (niet-structureel groen en overige bomen) is **niet** aangeduid op de groenstructuurkaart.

De **hoofdgroen- en -bomenstructuur** heeft betrekking op groenstructuren die van betekenis zijn op gemeente-, stads- of dorpsniveau. Verdwijnen, aantasten of niet realiseren van deze groenstructuren heeft verstrekkende gevolgen voor de groene identiteit van de stad, een dorp en groene verbindingen binnen de gemeente.

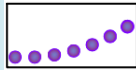

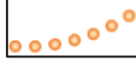
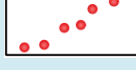

De **nevgroen- en -bomenstructuur** heeft vooral een structurerende betekenis voor de wijk of buurt waarin deze gelegen is. Verdwijnen, aantasten of niet realiseren van deze groenstructuren heeft daarmee sterke gevolgen voor de groene identiteit van betreffende wijk of buurt, maar geen invloed op de groenstructuur van de stad of het dorp in zijn totaliteit.

De **bijzondere bomen** zijn weergegeven als aparte categorie. Dit betreft alle bomen die opgenomen zijn op de gemeentelijke Lijst bijzondere bomen. Deze bomen vertegenwoordigen belangrijke waarden op het gebied van omvang, ouderdom, soort, cultuurhistorie en/of educatie en versterken als zodanig de groenstructuur.

De **kansen of wensen** ten aanzien van de groenstructuur zijn benoemd onder de noemer 'uitbreiding groenstructuur – wensen' en 'verbinding groenstructuur – gewenst'. Binnen de categorie 'uitbreiding groenstructuur – wensen' is vlaksgewijs het gebied aangegeven waarvan het – vanuit het oogpunt van versterking en/of ontwikkeling van de groenstructuur bezien – wenselijk is om hier de mogelijkheden te onderzoeken om het – al dan niet ten dele – toe te voegen aan de groenstructuur. Bij de categorie 'Verbinding groenstructuur – gewenst' gaat het erom aan te geven dat ter plaatse een verbindende schakel tussen twee groengebieden gewenst is.

Legenda groenstructuurkaart

Onderstaande tabel laat de indeling van de legenda zien behorende bij de groenstructuurkaart:

Weergave	Legenda-eenheid
	Hoofdstructuur groen Bestaande groenvoorzieningen van betekenis op stads-, dorps- of wijkniveau
	Nevenstructuur groen Bestaande groenvoorzieningen van betekenis op wijk- of gebiedsniveau
	Uitbreiding groenstructuur – gewenst (zoekgebied) Gebieden van betekenis voor versterking of ontwikkeling van de groenstructuur (hoofd- of nevenstructuur)
	Verbinding groenstructuur – gewenst Verbindingen van betekenis voor versterking of ontwikkeling van de groenstructuur (hoofd- of nevenstructuur)
	Hoofdstructuur bomen Bestaande boomstructuur van betekenis op stads-, dorps- of wijkniveau
	Hoofdstructuur bomen – gewenst Te versterken of nieuw te ontwikkelen hoofdstructuur van bomen
	Nevenstructuur bomen Bestaande boomstructuur van betekenis op wijk- of gebiedsniveau
	Nevenstructuur bomen – gewenst Te versterken of nieuw te ontwikkelen nevenstructuur van bomen
	Bijzondere bomen Bestaande individuele bomen, bomengroepen of bomenrijen die zijn opgenomen op de lijst Bijzondere bomen
	Overig groen Bestaand groen buiten de gemeentegrenzen

3. Opbouw wijkdocumenten

Alle wijkdocumenten kennen een gelijke opbouw. In de onderstaande figuren zijn de steeds terugkerende onderwerpen benoemd.

Figuur 3, Voorpagina van een wijkdocument.

Korte karakteristiek: kernachtige beschrijving van de groenstructuur van de wijken. Als er sprake is van specifieke esthetische, landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische of recreatieve waarden, zijn deze apart benoemd.

Elementen hoofd- en nevenstructuur: structuurgroen in de wijk is hier verdeeld naar 2 niveaus. Hierbij is een sub-indeling aangebracht van park, begraafplaats, groenzone/gebied, boomstructuur en bijzondere boom. Dit is mij niet helemaal helder: wat is het eerste niveau?

Ligging van de wijk: liggingkaartje met de positie van de wijk binnen de gemeente (bron: CBS)

Karakteristiek van het woonomgevingsgroen: kernachtige beschrijving van het woonomgevingsgroen met benoeming van de belangrijkste kenmerken en typering van het groen (cultureel, natuurlijk of specifieke soorten). De belangrijkste aandachts- en verbeterpunten worden benoemd met als doel deze in het beheer, bij renovatie of herinrichting mee te nemen.

Kengetallen van de wijk: overzicht van het totale oppervlakte aan groen en de aantallen bomen in de wijk; steeds vertaald naar kengetallen per inwoner en per woning. Dit maakt het mogelijk om een kwantitatieve vergelijking te maken tussen de wijken. Daar waar betreffende wijk lager dan het gemeentelijk gemiddelde scoort, is dit als op-

gave benoemd ('aanplant extra groen', 'aanplant extra bomen'), mee te nemen bij beheer of renovatie. Het gemeentelijk gemiddelde is overigens hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit is verder toegelicht in het algemene deel van het Groenstructuurplan 2017.

Karakteristieke beelden van de groenstructuur in de wijk: ter illustratie van de beschrijving in de Korte karakteristiek zijn steeds twee foto-beelden opgenomen van belangrijke onderdelen van de groenstructuur binnen de wijk.

De pagina of pagina's die volgen op het voorblad bevatten een uitsnede van de groenkaart met daarop genummerde voorstellen met ideeën ter inspiratie voor versterking en uitbreiding van de groenstructuur.

Uitsnede groenstructuurkaart: detailweergave van de betreffende wijk (bron: Groenstructuurkaart 2017) met een aanduiding van de aanwezige groenstructuren (voor legenda zie pagina 4 van voorliggende document).

Toelichting per kans: korte omschrijving van een mogelijkheid om de bestaande groenstructuur te duurzaam te behouden, te versterken of verder te ontwikkelen, geïllustreerd met een foto van de huidige situatie. Het betreffen steeds kansen die vanuit de groen-ecologische invalshoek zijn geformuleerd en in breed verband nog moeten worden afgewogen en veelal een nadere uitwerking behoeven. Ze zijn met name bedoeld als inspiratie om bij uitvoering van beheer, renovatie of (her)inrichting van gebieden steeds te bezien óf, hoe en in hoeverre de uitvoering ervan kan 'meeliften' met het betreffende project. Met sterren (*) is tijdens een expertmeeting met burgers en gemeentelijk experts aangegeven welke voorstellen als kansrijk worden gezien. Des meer sterren, des te kansrijker.

Locatie met kans: globale aanduiding van de geografische positie van de benoemde kans.

Figuur 4, Vervolgpagina van een wijkdocument met inspiratie voor versterking of uitbreiding van de groenstructuur.

4. Toepassing beplantings assortiment en specifiek beleid

Bij de beschrijving van de karakteristieken (groenstructuur, woonomgevingsgroen) en benoeming van de kansen zijn over het algemeen geen specifieke soorten genoemd, maar is ervoor gekozen om het algemene beplantingskarakter te typeren in de vorm van 'cultureel', 'inheems', 'ecologisch' of 'landschappelijk'. Dit wordt dan meestal verduidelijkt door het noemen van enkele voorbeelden. Alleen daar waar het toepassen van een specifieke soort sterk voor de hand ligt (bijvoorbeeld bij het voortzetten van een bestaande bomenstructuur) is een concrete soort genoemd.

Voor het stedelijk gebied hanteert de gemeente om verschillende redenen geen sortimentslijsten. Belangrijke motieven hiervoor zijn dat hiermee (heel veel) eveneens geschikte soorten zouden worden uitgesloten, de keuzevrijheid van de ontwerper sterk beperkt zou worden en er regelmatig nieuwe soorten en cultivars worden geïntroduceerd die inspelen op recente ontwikkelingen (denk aan ziekten en aantastingen). Bij de ontwikkeling van de beleidsmodule Biodiversiteit zal bezien worden of het ondersteunend is om specifiek gericht op dit onderwerp een sortimentslijst op te stellen. Vooralsnog geldt voor het toepassen van beplanting in het stedelijk gebied de volgende beleidsrichtlijn:

Beleidsrichtlijn toepassing inheemse beplanting

De gemeente streeft naar een natuurlijke beplanting met inheemse soorten, passend bij de grondsoort en de omgevingskenmerken. Als uitgangspunt geldt dat hierbij minimaal 90% van de beplanting bestaat uit inheemse soorten, met een afwisseling van deze soorten om kwetsbaarheid te voorkomen en een spreiding van bloei en bladkleur in de verschillende jaargetijden te realiseren. Daarbij ligt het accent op soorten die goed zijn voor vogels, vlinders en/of overige insecten. Voorbeelden hiervan zijn populier, wilg, els, hazelaar en Gelderse roos.

Voor het buitengebied geldt dat in principe alleen inheemse soorten worden toegepast. Om de beplantingskeuze te ondersteunen is al vele jaren een sortimentslijst in gebruik; daar waar van toepassing kan deze ook gebruikt worden in de overgangsgebieden van stedelijk naar landelijk gebied.

Beleidsrichtlijn aanplant essen

De essentaksterfte is een boomziekte die vooral in buitengebieden en bossen voorkomt; op dit moment is er nog geen adequate oplossing om de ziekte te bestrijden. De essentaksterfte wordt veroorzaakt door de *Chalara fraxinea*, een schimmelsoort, en treft vooral de gewone en de smalbladige es. Ervaring uit het buitenland leert dat slechts 10 tot 30 procent van de essen resistent lijkt te zijn. In de gemeente Doetinchem staan momenteel ruim 3.000 essen, hetgeen bijna 10 procent van het totale gemeentelijke bomenbestand is. Het voorlopige beleid is om bij inboet of nieuwe aanplant wel essen te blijven toepassen, maar geen Europese es (*Fraxinus excelsior*) aan te planten en in plaats hiervan te kiezen voor de Amerikaanse Es (*Fraxinus americana*) of een andere resistente essensoort.

5. Literatuur en bronnen

Voor het samenstellen van de wijkdocumenten is gebruik gemaakt van de volgende bronnen en literatuur:

- Mondelinge informatie van project- en klankbordgroep (gemeente, IVN, KNNV, vrijwilligersgroep de Groene Knoop, Bijen- en imkervereniging Doetinchem)
- Groenstructuurplan 'op weg naar de groene waas' – met een heldere kijk op groen, Eco Consult (2017)
- Groenstructuurplan Gemeente Doetinchem (intern studieplan), Foreest Groen Consult (2014)
- Groenstructuurplan Doetinchem, Oranjewoud (1992)
- Structuurvisie Doetinchem 2035, gemeente Doetinchem (2013)
- Cultuurhistorische verkenning – woonwijken Doetinchem (1940-1965), Van Meijel/Ziegler (2010)
- De Veentjes – voorkeursscenario, gemeente Doetinchem (2017)
- Terborgseweg – voorkeursscenario De Rode Loper, gemeente Doetinchem (2017)
- Bestemmingsplan RBT, gemeente Doetinchem (2009)
- Stedenbouwkundige voorwaarden A18 Bedrijvenpark, gemeente Doetinchem (2011)
- Stedenbouwkundig ontwerp Heelweg-Doetinchem, IAA Architecten (2006)
- Nota Welstand, gemeente Doetinchem (2016)
- Rivierduinen in Gaanderen - een visie voor behoud en herstel, werkgroep rivierduinen/Foreest Groen Consult (2014)
- Stedenbouwkundig plan Wijnbergen, Wissing stedenbouw en ruimtelijke vormgeving b.v. (2009)
- Wijk- en buurtindeling gemeente Doetinchem, Centraal Bureau voor de Statistiek/Topografische Dienst Kadaster (2008); zie ook https://nl.wikipedia.org/wiki/Wijken_en_buurten_in_Doetinchem
- Diverse bestemmingsplannen van de wijken en dorpen in Doetinchem